

Slå Rod i Historien – integration før og nu

Evaluering af - og anbefalinger til udviklingsprojektet

Rapporten indeholder en beskrivelse med lærervejledning – samt en evaluering af udviklingsprojektet ”Slå Rod i Historien – integration før og nu”.

Projektet fik udviklingsstøtte fra Kulturstyrelsen og blev gennemført i et samarbejde mellem Museerne i Fredericia og Pædagogisk Udviklingscenter under Børn & Unge.

Udviklingsprojektet blev gennemført i perioden 2010 – 2013 i fire forskellige overbygningsklasser.

Indholdsfortegnelse

FORORD	3
1.0 BAGGRUND FOR UDVIKLINGSPROJEKTET	4
1.1 Deltagere	5
2.0 BESKRIVELSE AF UNDERVISNINGSFORLØBET	5
2.1 Lærervejledning – idéer til elevernes læreproces.....	8
2.3 Lærerfaglighed – hvad skal i spil?.....	15
3.0 EVALUERINGSOPSAMLING	15
3.1 Opsamling fra elevernes kommentarer	15
3.2 Opsamling på lærernes kommentarer.....	16
3.3 Museumsmedarbejdernes observationer og kommentarer	16
4.0 KONKLUSION MED ANBEFALINGER	18

Forord

"Det, at jeg skulle lave et interview med min farfar og virkelig fik tid til at spørge ind til hans fortid, gjorde, at jeg pludselig forstod mig selv på en anden måde. På en måde var det tilfældigt, at han var havnet i Fredericia og på den anden side, så var det vildt spændende at høre om hans hårde liv, da han var ung og skulle skaffe penge til familien. Sådan en snak har jeg aldrig haft med ham før....", sådan svarede en elev i 9. klasse efter at have deltaget i projekt "Rod i historien – et integrationsprojekt".

Citatet indfanger i sin klarhed et meget væsentligt element i dette projekt; nemlig at arbejdet med kulturhistorie skal levendegøres ved hjælp af historier, som rammer én i hjertet. Dermed bliver kulturhistorien et vigtigt værktøj til identitetsdannelse og en løftestang for at kunne forstå vores væren i verden. Artefakter på et museum skal tilføres liv og bibringes historier af "kød og blod". Når denne kobling lykkes, kan det være en øjenåbner for at kunne forstå, at vi er historieskabte – og samtidig også historieskabende i forhold til fremtiden.

"Slå Rod i Historien – integration før og nu" er et smukt eksempel på, hvordan Skoletjenesten og skolerne i samarbejde kan udvikle gode læreprocesser, der medvirker til de unges forståelse af sig selv i et komplekst samfund i en globaliseret verden.

Bodil Schelde-Jensen

Kultur- og fritidschef
Fredericia Kommune

Marts 2014.

1.0 Baggrund for udviklingsprojektet

”De unge mennesket hører ikke efter mere. Til at høre efter kræves der ganske vist dannelse...” Sådan skrev Goethe¹ for ca. 200 år siden. Dannelse i dag omfatter såvel en kulturhistorisk bevidsthed og samtidig kompetencer som social intelligens, mediekendskab og kommunikationsevner. I de samme 200 år har Danmark haft undervisningspligt for alle danske børn, og siden da er der i alle danske skoler blevet arbejdet målrettet med at give eleverne værktøjer til at blive aktive medborgere i et samfund med frihed og demokrati.

Museerne forvalter kunst, kultur- og naturarv og er som sådan offentlige videnscentre og læringsmiljøer, der kan danne ramme om dannelse og livslang læring. Skoletjenesten i Fredericia ønskede med dette udviklingsprojekt at sætte fokus på dette og valgte at inddrage de ældste elever i grundskolen. Også fordi denne målgruppe som udgangspunkt ikke oplever de lokalhistoriske museer som specielt interessante videnscentre – eller som motiverende læringssted. Skoletjenesten i Fredericia så det derfor som spændende udfordring at sætte fokus på Fredericias historie med en indfaldsvinkel, som rettede sig mod de unges identitet som borgere i Fredericia.

Fredericia var oprindeligt et fristed for flygtninge og etniske marginalgrupper, og med projektet ønskede man derfor at koble de unges egen personlige familiehistorie med Fredericias historiske status som fristed for flygtninge og etniske marginalgrupper. Et integrationsprojekt, der både skulle afdække de unges egen specifikke og enestående familiehistorie – og samtidig også give dem en oplevelse af det almene i den. Idéen med at inddrage de unges egen familiehistorie var således at give historien liv – af ”kød og blod”. En murerske på et lokalmuseum er på mange måder en ”død” artefakt, men når murerskeen bliver levendegjort af farsfars fortælling om, hvordan han bosatte sig og skabte sin murervirksomhed i Fredericia, så får denne murerske en helt anden betydning i de unges bevidsthed. Med denne levendegørelse af kulturhistorien i Fredericia blev vejen banet for at give de unge mulighed for at erkende, at de er såvel historieskabte (fortid/samtid) og historieskabende (fremtid).

Ved at tage udgangspunkt i elevernes egne historier og sætte dem ind i et lokalhistorisk perspektiv fik eleverne i dette projekt således mulighed for at erfare og erkende, at deres personlige historie ikke er enestående – set i det store historiske perspektiv.

¹ Johan Wolfgang von Goethe (1749-1832)

Man ønskede således at give de unge mulighed for at erhverve sig viden om - og forståelse for byens integrations- former og processer med henblik på at perspektivere de unges egne livsvilkår og familiehistorie.

Målet var at styrke de unges identitet, give dem værktøjer og styrke til deres egen og kammeraternes forståelse af, at *"vi bor alle sammen i Fredericia, men årsagerne til at vi netop bor her - er vidt forskellige."*

Nøgleordene var at:

- skabe tryghed (*vi har et fælles afsæt – min historie er ikke enestående*)
- skabe selvværd (*jeg er bærer af en historie, som mine forældre skabte grundlaget for*)
- give de unge mulighed for at komme til orde (*min historie er vigtig og bidrager til merviden*)
- initiativ (*min historie lærer mig, at vi lever i en menneskeskabt samtid, som er grundlagt af mine forældre – og at jeg selv er bidragende til fremtidens udvikling*).

Alle elevmaterialer indgik efterfølgende i museets samtidsdokumentation.

1.1 Deltagere

For at indhente så mange erfaringer om forløbet som muligt, blev projektet gennemført hen over tre år – og i fire forskellige klasser. Dog havde klasserne det til fælles, at de der var stor etnisk spredning blandt eleverne.

Forløbene blev første gang gennemført i en 9. klasse som en del af den obligatoriske projektopgave. Herefter blev projektet gennemført i tre forskellige 8. klasser. I alle forløb deltog dansk- og historielærerne.

Desuden deltog personale fra Museets Skoletjeneste (museumsformidlere og kulturformidler).

2.0 Beskrivelse af undervisningsforløbet

Eleverne skal undersøge deres egne rødder og familiens fortid og sætte det ind i en fælles (lokal-) historisk kontekst:

Hvilke begivenheder har gjort, at min familie er endt i her i byen? Eller i Danmark? Hvilke af disse begivenheder var specielt for min familie? Var der historiske begivenheder, der både påvirkede min familie og mange andre i samfundet? Hvorfor er det netop denne by min familie er endt i og ikke en anden? Hvilke forskelle/ligheder er der på min hverdag og

mine forældres, bedsteforældres eller oldeforældres ungdom? Hvilke ligheder er der mellem min historiske slægtsbaggrund og mine klassekammeraters?

Forløbet afsluttes med fremlæggelse for publikum via film eller præsentation (Power Point, Prezi, Keynote eller lignende).

Aldersgruppe

8.-10. klasse

Sted/varighed

Forløbet finder sted dels på egen skole (2- 4 lektioner) og dels med besøg på det lokale museum og arkiv (5 lektioner) samt en dramaskole (5 lektioner). Efterfølgende skal der beregnes ca. 10-15 lektioner med elevernes arbejde hjemme på skolen og 4-5 lektioner til fremlæggelse.

Fag og mål

Forløbet retter sig mod fagene dansk, historie og inddrager meget gerne IT- og medieværktøjer. I nedenstående liste er forløbets aktiviteter sammenkædet direkte med Fælles Mål. Beskrivelse og mål findes også som kopiark i et sprog tilpasset eleverne – se elevark 1 på side 9.

Eleverne skal:

- søge oplysninger hos udvalgte personer samt evt. uddybe oplysningerne med støtte fra arkiv- og museumsdatabasen – og sidenhen bearbejde disse.
- via de indsamlede oplysninger kunne sammenligne egne livsbetingelser med foregående slægtled.
- kunne karakterisere forskellige typer af indvandring og beskrive hvorfor denne indvandring finder sted netop til lokalområdet.
- vælge præsentationsform (film eller præsentationsprogram) og sortere, vælge og redigere information til sammenhængende præsentationer / film, hvor de i billeder, lyd og tekst udtrykker deres viden om egen familie og slægt. Produktionerne og evt. fremlæggelse skal være tilpasset modtagergruppen (dvs. jævnaldrende, der ikke kender stoffet i forvejen).

- I interviews lytte aktivt og forholde sig åbent og analytisk til den interviewedes udsagn, så der kan stilles opfølgende og uddybende spørgsmål

Forløb:

Introduktion på skolen (ved museumsformidler)

Gennemgang af projektets idé og forløb.

Oplæg om interviewteknik (se elevark 2 og 3 på siderne 11 og 13: "Det gode interview" og "Forslag til interviewspørgsmål"). Dette kan evt. varetages af læreren selv.

Par-øvelser, hvor eleverne interviewer hinanden.

Besøg på det lokale museum og arkiv

Rundvisning på museet:

Eleverne møder (fiktive eller faktiske) lokale historiske personer (fx spillet af museumsformidlere), som fortæller deres slægts historie. Alternativt kan man fortælle disse personers historier uden at spille dem.

Rundvisning på arkivet:

Hvad er et arkiv? Hvilke typer oplysninger kan man finde på et arkiv?

Besøg på drama-skole

Drama-øvelser, der skal træne eleverne i sikkert at fremlægge og formidle historier samt navigere i de uforudsete situationer, der kan opstå ved en fremlæggelse.

Fordybelse på egen skole og hjemme

Eleverne fordyber sig i deres egen slægt og producerer film / præsentation.

Museumsformidler besøger klassen to gange undervejs for at understøtte denne proces og holde eleverne på sporet.

Fremlæggelse, gerne et andet sted end egen skole

Inviter publikum fra en anden skole samt klassens forældre.

Se mere om forløbet her:

<http://www.fredericiahistorie.dk/side/skoletjeneste>

(Skoletjenestens hjemmeside)

<http://www.youtube.com/channel/UCqbQyC4zi3g4TMleiROHt6A>

(Skoletjenestens youtube-kanal)

2.1 Lærervejledning – idéer til elevernes læreproces

Slå rod i historien – Lærervejledning

På de følgende sider findes en beskrivelse og et forslag til, hvordan skoler, museer, arkiver og dramaskoler kan samarbejde om at øge eleveres fælles historiebevidsthed gennem et projektforsløb med afsæt i deres egen familiemæssige baggrund. Man kan naturligvis skære de dele væk, som ikke er praktiske mulige lokalt.

Materialet er udarbejdet med afsæt i erfaringerne fra tre undervisningsforsløb, der blev gennemført i samarbejde mellem Museerne i Fredericia (Bymuseet og Lokalhistorisk arkiv), Den Kreative Skole, Fredericia samt Fredericia Kommunes Pædagogiske Udviklingscenter. Projektet har været støttet af Kulturstyrelsen.

Slå rod i historien

Elevark 1, Museerne i Fredericia

Opgave

I skal undersøge jeres egen familie og slægt.

- Hvor kommer min familie/slægt fra?

Hvilke begivenheder har gjort, at:

- min familie er endt i her i byen? Eller i Danmark?
- mine forældre, bedsteforældre eller oldeforældre har lært hinanden at kende?
- jeg overhovedet er blevet født?
- Hvilke af disse begivenheder var helt specielt for min familie? Var der historiske begivenheder, der både påvirkede min familie og mange andre i samfundet?
- Hvorfor er det netop denne by min familie er endt i og ikke en anden?
- Hvilke forskelle/ligheder er der på min hverdag og mine forældre, bedsteforældre eller oldeforældres ungdom?
- Hvilke ligheder er der mellem min historiske slægts-baggrund og mine klassekammeraters?
- Hvilke interessante fortællinger kan jeg finde i min familie og slægt? Har nogen af mine forældre oplevet noget spændende, sjovt, sørgeligt, uhyggeligt eller mærkeligt?

Produkt

I skal lave en fremlæggelse via film eller præsentation (Power Point, Prezi, Keynote eller lignende). Der vil være publikum på jeres egen alder til fremlæggelsen, og jeres forældre vil blive indbudt.

Formål

I skal lære at:

- søge oplysninger hos personer, og evt. i arkivet og museumsdatabaserne.
- sammenligne jeres egen hverdag og ungdom med, hvordan det var i før i tiden.
- beskrive hvorfor mennesker gennem historien vælger at flytte eller flygte.
- forklare hvilke årsager, der kan være til, at man flytter til en bestemt by eller område.
- sortere, vælge og redigere oplysninger til sammenhængende præsentationer / film, hvor I viser jeres viden om egen familie og slægt. De skal laves, så publikum kan følge med, selvom de ikke kender jer i forvejen.
- lave interviews, hvor I lytter aktivt til den I interviewer og stiller uddybende spørgsmål.

Det gode interview

Elevark 2, Museerne i Fredericia

Før interviewet:

1: Forbered dig godt

Hvad jeg skal bruge interviewet til?

Hvilke svar skal jeg have?

Hvad kommer personen til at fortælle om?

2: Sæt dig ind i det, personen skal snakke om

Hvis det f.eks. skal handle om et bestemt land, by eller område, så kig på et kort, så du ved, hvor det ligger. Undersøg evt. lidt om stedets historie, natur, erhverv og styreform.

Handler det om det et bestemt job, så undersøg hvad jobbet går ud på? Hvad laver man f.eks., hvis man er advokat eller mekaniker?

3: Lav spørgsmål

Hav dine spørgsmål skrevet ned på forhånd.

HUSK! Når personen fortæller, skal du stille nye spørgsmål til det, du får at vide.

Under interviewet:

1: Varm op

Brug lidt tid på at snakke med personen, før interviewet begynder – f.eks. smalltalk om almindeligheder. Så slapper I begge to af.

2: Brug åbne hv-spørgsmål

Brug spørgeord som hvad? hvilke? hvordan? hvorfor? Så får du nogle gode svar og ikke kun "ja" eller "nej".

3: Lyt, lyt, lyt

Lyt koncentreret til, hvad personen siger, mens du ser ham/hende i øjnene.

Husk at spørge, hvis der er noget du ikke forstår eller gerne vil vide mere om.

4: Hold din mund – brug pauserne

Når personen er færdig med et svar, så vent et øjeblik, før du spørger videre. Ofte vil personen selv fortsætte og uddybe sit svar. På den måde får du flere oplysninger.

5: Spørg til følelser

Når personen har fortalt om en oplevelse, så spørg til vedkommendes holdninger og følelser om situationen.

Efter interviewet

1: Klip det uvigtige væk

Find de steder, hvor personen er meget tydelig i sine svar og brug dem i din film eller lydoptagelse. Det gælder om at få personen til at lyde så spændende som mulig.

2: Forklar selv

Personen er måske kommet med lange svar, der er kedelige eller svære at klippe i. Så kan du selv genfortælle kort, hvad personen har sagt – eller forklare fakta, der er vigtige for historien.

Forslag til interviewspørgsmål

Elevark 3, Museerne i Fredericia

Vælg de spørgsmål, der passer til jeres interview og tilføj jeres egne spørgsmål. Husk at få svar på alle jeres spørgsmål. Husk også at lytte godt efter, når I interviewer - og spørg ind til svarene, hvis der dukker noget uventet eller spændende op.

Hvor er du født?

Hvornår er du født?

Hvad arbejdede dine forældre med?

Hvor boede du?

Hvordan så der ud, hvor du voksede op?

Hvilken uddannelse/skolegang har du?

Hvad lavede du i din barndom?

Beskriv hvem du legede med, og hvad I legede?

Hvordan var det at gå i skole for dig?

Hvilke krav stillede din familie til dig, da du var barn?

Blev drenge og piger opdraget forskelligt? (På hvilken måde?)

Hvor mange steder har du boet i hele dit liv?

Fortæl om hvor, du har boet?

Hvor har du bedst kunnet lide at bo – hvorfor?

Hvor ville du allerhelst bo, hvis alt var muligt? Hvorfor?

Hvornår flyttede du til her til byen?

Hvorfor valgte du at bo her i byen? Hvorfor ikke en anden by?

Hvad vidste du om Danmark, inden du kom hertil?

Hvordan var rejsen til Danmark?

Hvad tænkte du, da du kom til Danmark?

Hvad tænkte du, da du første gang kom til byen?

Hvilke steder har du boet her i byen?

Var der noget, der var svært ved at flytte her til byen?

Beskriv - hvad har været det bedste ved at bo her?

Beskriv - hvad har været det værste ved at bo her?

Hvad arbejder du med? / Hvad har du arbejdet med?

Har du arbejdet med det, du allerhelst ville? Hvorfor/Hvorfor ikke?

Synes du, at der er det vigtigt at blive gift? Hvorfor/hvorfor ikke?

Er du gift eller har du været gift?

Hvornår blev du gift?

Hvordan mødte du din mand/kone?

Hvor blev i gift? /hvordan foregik brylluppet?

Hvilke ting har ændret sig mest siden, du var barn?

Hvad har været det vigtigste, der er sket i dit liv? Hvorfor?

Afslutningsspørgsmål:

Fortæl, hvis der er noget vigtigt, jeg har glemt at spørge om, som jeg burde have svar på?

2.3 Lærerfaglighed – hvad skal i spil?

Projektet lægger op til, at flere fagligheder indgår; dansk, historie, geografi, samfundsfag som nogle af de væsentligste fag. Erfaringerne fra de gennemførte forløb i Fredericia viser med tydelighed, at jo flere i klassens lærerteam, der deltager og ”spiller med” – jo mere får eleverne ud af det. Især historiefagligheden er vigtig at få i spil. Historiefaget er for mange elever abstrakt og svært at forholde sig til. Dette projekt lægger op til at levendegøre historien ved at tage afsæt i menneskeskæbner af ”kød og blod”, hvilket for eleverne virker motiverende og dermed befordrende for deres historeforståelse.

Som udgangspunkt er det dog helt afgørende, at dansk- og historie indgår som de primære fag i projektet.

3.0 Evalueringsopsamling

Opsamlingen af erfaringerne fra de gennemførte projekter er sket med afsæt i flere forskellige evaluermæssige tilgange;

- Elevinterviews – enkelmands- og i 3 mandsgrupper (20- 30 minutters varighed)
- Fokusgruppeinterviews med udvalgte elever (1 times varighed)
- Interviews med hele klasser (1 times varighed – videooptaget)
- Fokusgruppeinterviews med lærere (1 times varighed)

Disse interview er foretaget med deltagelse af ekstern evaluator fra Pædagogisk Udviklingscenter.

Ud over disse evalueringsopsamlinger har de deltagende lærere også selv foretaget evalueringssamtaler med deres elever – løbende og som afslutning på projekterne.

3.1 Opsamling fra elevernes kommentarer

- Det er elevernes vurdering, at inddragelse af kulturhistorien og kulturarven – personificeret i deres egen familiehistorie har hjulpet eleverne til at forstå, at de både er historieskabte og historieskabende.
- Projektet har bidraget til, at eleverne forstår, at deres familiers ind- og udvandringshistorier på samme tid er enestående og samtidig også almene.
- Projektet har øget elevernes historiske viden og især deres historiebevidsthed.
- Projektet har bidraget positivt til elevernes identitetsudvikling.
- Både lærerne og eleverne mener, at samarbejdet med museet har løftet undervisningsprojektet både fagligt og pædagogisk.
- Projektet har åbnet nye veje og nye perspektiver for samarbejdet mellem museet og skolernes udskolingsklasser.

3.2 Opsamling på lærernes kommentarer

- Der er lærernes vurdering, at projektet er spændende og godt i forhold til skabe interesse og forståelse for kulturhistorien hos eleverne.
- Projektet er særdeles godt også i forhold til at arbejde med inklusion, fordi det griber lige ind i de unges identitetsforståelse – både i forhold til deres egen og samtidig også i forhold kammeraternes.
- Med projektet bliver kulturhistorien levende – af ”kød og blod” og det virker befordrende og motiverende for de unges læring.
- Projektet er let at igangsætte og enkelt at gennemføre – samtidig med, at eleverne oplever indholdet som inspirerende.
- At arbejde med eleverne stamtræ virker motiverende for eleverne, fordi det på eksemplarisk vis giver dem en forståelse af at være historieskabte – og samtidig også med til at skabe fremtidshistorierne.
- En af de største udfordringer er at få eleverne til hele tiden at koble deres historie til Fredericia.
- Godt at projektet griber ind i så mange faglige tilgange; dansk, historie samfundsfag, drama, psykologi, medier. Dermed skabes der også mulighed for, at flere lærere skal/kan samarbejde.
- Godt projekt også i forhold til forældrene, fordi familiens historie pludselig får betydning.
- Det virker motiverende for eleverne at opleve museumspædagogik på en måde, som inddrager dem selv og deres egen identitetsdannelse.
- Projektet er et formidlingsprojekt og ikke et indsamlingsprojekt. Dette fokus har gjort, at eleverne har lært at stå frem med deres historie.
- Samarbejdet med Museerne i Fredericia fungerede godt og supplerede undervisningen på en relevant og god måde.

3.3 Museumsmedarbejdernes observationer og kommentarer

Vibeke Kaiser-Hansen:

”Overordnet set var der en udfordring i at give museet en naturlig rolle i projektet. Ikke fordi den ikke er der, men det kræver, at man holder fokus på, at projektet ikke styres en anden vej. Her har projektet været ret afhængigt af, at lærerne har forstået og påtaget sig opgaven rigtigt. Udfordringen har i sær været at huske, at elevernes historier skal have fokus på, hvordan/hvorfor de er endt i Fredericia. Det er sådan set den historie, de skal finde frem til. Når de gør det, udgør deres samlede historier en del af deres fælles lokalhistorie, og i den situation bliver museets rolle og byens øvrige historie synlig og

relevant - også for eleverne. Det lykkedes rigtigt godt i forårsprojektet 2013, men mindre godt i efterårsprojektet 2013. I sidstnævnte projekt fik man ikke bundet historien til Fredericia. Hermed blev det nogle løsrevne slægtsoplysninger om en bedstemor i Italien eller på Sjælland eller en gennemgang af billeder af fætre og kusiner, der boede et helt andet sted. Her opstod næppe nogen større erkendelse af at være del af en fælles historie hverken med de andre elever eller med den øvrige by.

Som udefrakommende har det været spændende at se, hvor godt mange elever har arbejdet med opgaven, og det har været svært at se på produkterne og fremlæggelserne, hvem der har været såkaldt svage og stærke elever. Jeg synes, at der har været et meget jævnt - men godt - niveau i de fremlæggelser, jeg har overværet.”

Rasmus Helmin Kongstad Welling:

”Observationer og kommentarer til projektet – efterår 2013:

En del af de svagere elever blomstrede op ved at have en opgave, der drejede sig om deres egen slægtsbaggrund

Eleverne kunne ikke forholde sig til ”mursten og ting”, som de udtrykte det, men derimod til de menneskeskæbner, der lå bag og gjorde historien levende

Der var i efteråret 2013 ikke fokus nok på den fælles historie, og elevernes projekter bar præg af løsrevne familieberetninger eller oprensning af stamtavler.

Enkelte elever formåede at drage sammenligningen mellem egne levevilkår og foregående generationers (jf. Fælles Mål for faget historie).

Eleverne fik kendskab til interview og brug af arkiv som alternativer til informationssøgning på nettet.

På baggrund af ovenstående erfaringer, har vi i skoletjenesten udarbejdet et undervisningstilbud, hvor vi har øget fokus på den fælles (lokal-) historieforståelse og – identitet samt opprioriteret, at museumsformidlernes besøg hos klassen undervejs holder fokus på dette. Desuden er der gennem rollespil lagt mere vægt på den enkelte menneskeskæbne i Fredericias historie, da denne så bliver mere konkret og vedkommende for eleverne. Museets rolle er på den måde blevet skarpere defineret og mere relevant.”

John Mortensen:

”Det første projekt, der blev afprøvet, var i en 9. klasse og skulle løbe over to uger. Lærerne havde på forhånd ønsket, at projektet skulle indgå som den obligatoriske

projekt opgave, så den første uge tjente som introduktion til forløbet og uge to bestod i udarbejdelse af projekt opgaven.

Dette første forløb lærte os vigtigheden af at lærerne har ejerskab til projektet. Idéen er, at museets folk spiller med i helt specifikke sammenhænge, men selve grundforløbet er båret af lærernes arbejde med eleverne.

Eleverne arbejdede godt med opgaverne og flere af dem lavede rent faktisk nogle fine fremlæggelser, hvor det tydeligt skinnede igennem, at forløbet havde haft betydning for deres historieforståelse.

Forløb nummer to på 8. klassetrin, var helt klart det bedste. I tredje forløb blev eleverne ikke klare nok i deres besvarelse af spørgsmålet: "Hvorfor var familierne endt/ kommet til Fredericia?"

Lars Froberg Mortensen:

Som sidste ankommet i personalekredsen om "Slå Rod – projektet" og ser forløbet 'udefra' er det et indtryk af et fantastisk projekt med meget substans – både for den enkelte, men også for den fælles identitet. Jeg håber og tror, at det udarbejdede undervisningsforløb for museum / skole vil blive brugt – både som inspiration og som reelt undervisningsmateriale. Jeg håber, at det vil kunne bibringe en masse elever, lærere og museer en ny og måske anderledes forståelse for den nære verden, de agerer i.

4.0 Konklusion med anbefalinger

Pilotprojektet "Slå Rod i Historien – integration før og nu", der blev gennemført i fire meget forskellige overbygningsklasser i Fredericia rummer sin enkle form mange gode muligheder for at inddrage kulturhistorien, så den på én og samme tid både bliver levende og vedkommende – og samtidig også et vigtigt bidrag til elevernes dannelsesproces. Goethes ord om at de unge ikke hører efter mere, holder således ikke helt stik i dette pilotprojekt.

Forløbet er i sin pædagogiske form enkelt og nemt at igangsætte, og i princippet er der ikke noget epokegørende i det pædagogiske forløb i sig selv. Dog rummer projektet en smuk palet af muligheder for eleverne til at begribe, at de er skabt af historien – og at de samtidig er med til at skabe historien fremadrettet.

Følgende statements fra de gennemførte projekter skal især fremhæves:

- Det er elevernes og lærernes vurdering, at inddragelsen af kulturhistorien og kulturarven i elevernes produktioner har hjulpet eleverne til at forstå, at de både er historieskabte og historieskabende (for flere har det været en stor øjenåbner).
- Projektet har bidraget til, at eleverne forstår, at deres familiers ind- og udvandringshistorier på samme tid er enestående og samtidig også almene (dette optog eleverne meget).
- Projektet har øget elevernes historiske viden og især deres historiebevidsthed (historien blev levende og vedkommende for dem).
- Projektet har bidraget positivt til elevernes identitetsudvikling (hvem er jeg egentlig?).
- Både lærerne og eleverne mener, at samarbejdet med museet har løftet undervisningsprojektet både fagligt og pædagogisk.
- Projektet har åbent nye veje og nye perspektiver for samarbejdet mellem museet og skolernes udskolingsklasser (der blev sat "kød og blod" også på museet).
- Projektet er enkelt at sætte i værk, men rummer utrolig gode muligheder for at arbejde pædagogisk med forskellige dannelsesmæssige temaer.
- Det er deltagernes erfaring, at projektet – når det bliver grebet pædagogisk rigtigt an – danner et forløb, som mange unge bliver dybt engageret i.
- Idéen med at inddrage museet og museets genstande rent fysisk i projektet virker i sig selv ikke motiverende for eleverne. I stedet har det betydning, at museets medarbejdere supplerer elevernes arbejde med viden og engagement undervejs i elevernes læreprocesser. Museets personale kan udfordre og skabe refleksioner hos eleverne på nye og for eleverne meget spændende måder.

Anbefalinger

Overordnet i forhold til projektgennemførelse

- Lærerteamet bag projektet skal sikres ejerskab til at indgå i forløbet.
- Samarbejdet mellem Skoletjeneste og deltagende skoler skal tage afsæt i en fælles pædagogisk strategi med afsæt i en grundig forventningsafstemning forud for igangsætningen af projektet.
- Besøgene på museet og i arkivet er vigtige at holde fast i som afsæt for arbejdet med elevernes egne familiehistorier.
- Der skal sikres løbende evaluering undervejs.

I forhold til eleverne

- Opgaven skal stå klart for eleverne; "hvorfor er min familie bosat netop *her*?"
- Eleverne skal sikres tid til at gennemføre deres interviews.

- Kravet til projektproduktet skal være klart for eleverne; hvor lang tid må min video tage? Hvad skal der med i en Keynote, Prezi eller Power Point? (Opstil gerne stramme benspænd).
- Afslut projektet på en festlig måde – gerne som en lille event med ”gæster” udefra (andre klasser, forældre, skolens ledelse, medarbejdere fra Skoletjenesten, etc.).

For dataopsamling og sammenskrivning af denne rapport
Elise Venndt, pædagogisk udviklingskonsulent i Fredericia Kommune.
Marts 2014.

